

Տ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Ծ. ՎՐԴ. ՄՈՒՇԵԱՆ

(1918 — 1990)

Տիրան Սրբազանի եւ զոյգ Պատրիարքներու մահէն ետք, Հայց. Եկեղեցին դժբախտութիւնը ունեցաւ Մարտ ամսու ընթացքին կորսնցնելու նաեւ երկուքը իր վաստակաւոր ու նուիրեալ պաշտօնեաներէն:

Անոնցմէ առաջինն է Ս. Ուխտիս վարդապետական դասուն երիցագոյն անդամ Տ. Թարութիւն Ծ. Վրդ. Մուշեանը, որ իր աչքերը փակեց Արժէնթինի մայրաքաղաք Պուէնոս Այրէսի մէջ, ուր կը մնար 1952էն ի վեր իրրեւ հովիւ, կրթական տեսուչ եւ ապա իրը Առաջնորդական Փոխանորդ: Մահը պատահած է 10 Մարտի Շաբաթ օրը:

Աւագանի անունով Սարգիս, ան իր աչքերը բացած է Տարսոնի մէջ՝ 1918ին: Հանրեցի իր ծնողքը կը փոխադրուի Ալէքսանտրէթ, ուր կը յաճախէ Մանկապարտէզ: Իսկ նախակրթութիւնը կը ստանայ 1927էն սկսեալ Գրըզլսանի մէջ, Սիւրիա: 1934 Օգոստոսին կու գայ Երուսաղէմ, ուր կ'ուսանի եօթ տարիներ, առաջին չորսը ժառ. Վարժարանի մէջ — որոնց աւարտին (1938) կը ձեռնադրուի Սարկաւագ՝ Տ. Թորգոմ Պատրիարքէն — եւ վերջին երեքը՝ Ընծայարանի բաժնին մէջ: 24 Օգոստոս 1941ին կուսակրօն Բահանայ կը ձեռնադրուի Տ. Մեսրոպ Պատրիարքէն, իրեն օժակից ունեւալով Իսահակ Արդ. Ղազարեանը (ապա Ծ. Վրդ. եւ վախճանած Ամերիկա 1985ին):

Երիտասարդ արեղան նախ կը կարգուի Գաւազանակիր իր հոգեծնողին եւ Հանդերձապետ: Թաջորդ տարի կը զրկուի Ամման, իրրեւ Հովիւ Անդր-Յորդանանի հայու. թեան եւ Տեսուչ (եւ ուսուցիչ) տեղւոյն Հեթումեան ազգային Նախակրթարանին եւ երեք տարիներ, մինչեւ 1945, կը մնայ նոյն պաշտօնին վրայ: Յետոյ մէկական տարի կը վարէ Տեսչութիւնը Գեթսեմանիի Ս. Աստուածածնայ Տաճարին եւ Բեթղեհէմի Ս. Ծննդեան վանուց: Անկէ ետք զանազան մանր պաշտօններ կը ստանձնէ Մայրավանքէն ներս ու Սերուրէ Վրդ. Մանուկեանի Ամերիկայի Նուիրակութեան միջոցին առժամաբար կը վարէ Տեսչութիւնը Ս. Թարգմանչաց Վարժարանին:

Սակայն Թարութիւն Վրդ.ի հոգեւոր-կրթական գործունէութեան ամենէն րեւոյուն դաշտը հանդիսացած է Հարաւային Ամերիկան, ուր անցուց իր կեանքին մեծագոյն կէտը, լման 38 տարիներ: Երկար տարիներ կը վարէ Տեսչութիւնը Պուէնոս Այրէսի Արայանեան վարժարանին, կրթական շնորհընկալ գործին առընթեր հրատարակելով կրօնի եւ մայրենի լեզուի դասագիրքեր: Կը խմբագրէ «Հայ Կեդրոն» Տարեցոյցը: 1956ին կը ստանայ Մայրագոյն Վարդապետութեան աստիճան:

Թարութիւն Վարդապետ անմասն չէր նաեւ զրական զգայարանքէն: «Մուշեց» կը ստորագրէր իր քերթուածները, որոնք հատորի մը բախտին չարժանացան: Հեղինակն է «Վասակի Խղճմտանքը» (որ բեմադրուած է Երուսաղէմի մէջ) եւ «Անտէրին Տէրը» թատերական գործերուն, եւ «Երուսաղէմ Աղէտեալ» ու «Մաղկեալ Հայաստան» արձակ հատորներուն:

24 Մարտ, Շաբաթ օր, Ս. Թակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ, հանգուցեալ Հօր համար կատարուեցաւ հոգեհանգստեան պաշտօն՝ նախագահութեամբ Գերշ. Տեղապահ Ս. Հօր: Պատարագին էր Պ. Այրէս պաշտօնավարող Տ. Գիսակ Վրդ. Մուրատեանը:

Հոգեշնորհ Հայրը տէր չէր տոկուն առողջութեան, մանաւանդ իր կեանքի վերջին տարիներուն:

Մուշեան Վարդապետի մահով կ'անհետանայ երախտաշատ հոգեւորական մը, որ մօտ կիսադարեան տեւողութեամբ անսակարկ նուիրումով ծառայած է Հայց. Եկեղեցիին եւ Հայ Ժողովուրդին: — Օրհնեալ ըլլայ իր բարի յիշատակը:

Տ. ՎԱԶԳԵՆ ԱՐՔԵՊՍ. ՔԵԾԻԾԵԱՆ

(1935 — 1990)

Վերջին անհետացողը Հայց. եկեղեցւոյ թատերարեմէն: Համեմատաբար երիտաւարդ էր տարիքով: Կանաւայի Հայոց Առաջնորդ Վազգէն Արքեպս. Քէշիշեանն էր ան, որ մահը գիմաւորած է Մոնթրէալ, Առաջնորդարանի սրահին մէջ, Երկուշաբթի օր, 26 Մարտին, երբ նոր էր վերադարձած Իսթանպուլէն, մասնակցելէ ետք Թրքահայոց Պատրիարք Շնորհք Արքեպսի յուղարկաւորութեան:

Հանգուցեալը, Նուպար անունը առած աւագանէն, ծնած է Իսկէնտէրուն՝ 1935ին: Հոգեւորական դառնալու միտումով եղած է Անթիլիաս եւ, կարճ ատեն մը (1958), Երուսաղէմ: 1959ին, Գահիրէի մէջ ձեռնադրուած է արեղայ՝ Եգիպտահայոց Առաջնորդ Մամբրէ Արքեպս. Սիրունեանէ եւ ղրկուած իրր Հովիւ Եթովպիոյ Հայոց: Ապա քահանայազործած է Ֆրանսայի եւ Հիւս. Ամերիկայի Արեւելեան Թեմին մէջ:

Վազգէն Արքեպսը Երուսաղէմ գտնուած միջոցին վարած է հաշուակալութիւնը Ս. Աթոռոյ Տպարանին եւ բրած է ընթերցողական փոփոխութիւն: Հրատարակած է երկու փոքրիկ հատորներ հոգեւոր խորհրդածութեանց եւ բարեգէկու:

1984ին օծուած է Եպիսկոպոս, իսկ 1987ին ստացած է Արքութեան տիտղոս:

Արքեպսը Հօր վերջին Օծումը կատարած եւ յուղարկաւորութեան նախագահած է Ֆրանսայի Հայոց Առաջնորդ Գիւտ Արքեպս. Նազգաշեանը, իրրեւ ներկայացուցիչը Վեհափառ Հայրապետին:

Կ'աղօթէնք որ Ստուած Իր լոյսերուն մէջ հանգչեցնէ հոգին սրտի տաղանապի հետեւանքով մեզմէ յեղակարծօրէն բաժնուող Գանատայի առաջին Առաջնորդին:

ԱՄԼԱՆՈՐԻ ՀԱՆԻՒՆՍ ԺԱՌԱՆԻՒՆՆԵՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԵՒ ԸՆԾԱՅԱՐԱՆԻ

13 Յունուար, Շաբաթ երեկոյեան ժամը 7ին, Ժառանգաւոր Սաներ եւ Ընծայարանի Սարկաւագներ, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօրմով գլխաւորուած Միաբանութեան անդամներուն եւ ուսուցիչներուն հետ, Վարժարանի հաշարանին մէջ եւ շքեղազարդ տօնածառին շուրջ գիմաւորեցին նորամասն 1990 տարին:

Հանգէսը սկսաւ «Սիրտ ի սիրտ» ժառանգ. Վարժարանի քայլերգով, որմէ ետք գործադրուեցաւ սկզմ բայց հաճելի յայտագիր մը: Տեսուչ Հոգւ. Տ. Մեարտի Վրդ. Ասողկեանի բացման խօսքէն ետք, Յովհ. Թումանեանի «Հին Օրհնութիւն»ը յստակ առողջանութեամբ արտասանուեցաւ ժառ. սան ժագ Թէրզեանի կողմէ: Փոքր ժառանգաւոր սաներ խմբերգեցին «Վարժարդի եղնիկ»ը: Բարչ. Սարգիս Սրկ. Պետրոսեան հանգէս եկաւ Ամանորը գիմաւորող խնամեալ ուղերձով մը: Ժառ. Հրայր Եղեկիէլեան ապրումով եւ հասկացողութեամբ արտասանեց Եղիշէ Պատրիարք Գուրեանի «Հովնուկ»ը: Ժառանգ. սաներ խմբերգեցին «Տալարիկի Զաւակ»ը: Վերջին ասմունքողը եղաւ ժառ. Հրայր Տաղլեանը, որ արտասանեց պահին ա՛յնքան պատշաճ Եղիվարդի «Ոսկի կամար»ը, իսկ վերջին խմբերգը՝ «Արփա-Սեան»ը: — Հոս կ'արժէ գնահատանքի խօսք ընել Պր. Վահէ Գալաթեանի, որ դաշնակի վրայ կ'ընկերանար երգեցողութեանց եւ որ երկար տարիներէ ի վեր Եւրոպական Զայնագրութեան (Սօլ-Ֆէժ) դասաւանդ է վարժարանէն ներս:

Բանի մը վայրկեան տեղող դադարէ ետք, «Զանգակներ, զանգակներ» ծանօթ երգի ուրախ շեշտերուն հետ սրան կը ժամանէ կաղանդ Պապուկը, իր շարժուէներով խինդ ու ծիծաղ սփռելով իր շուրջը: Ան նախ կարգաց մեծ հիւմորով պատրաստած բանաւոր իր կաղանդչէքները, որոնք մթնոլորտը աւելի ելեքարականացուցին: Իր նիւթական կաղանդչէքներն ալ բաշխելէ ետք փակման խօսքը ըրաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, խօսելով ժամանակի դադափարին շուրջ, եւ «Պահպանիչ»ով ու «Տէր կեցո» մաղթիկերի երգեցողութեամբ փակեց հանգէսը: